

وزارت راه و ترابری  
سازمان حمل و نقل و پایانه‌های کشور

## دستورالعمل جابه‌جایی محمولات ترافیکی در راه‌های کشور

دفتر ایمنی و ترافیک

اسفند ماه ۱۳۸۲

## فصل اول کلیات

**ماده ۱:** تردد وسایل نقلیه‌ای که ابعاد و اوزان آنها بدون بار یا پس از بارگیری محموله حداقل در یکی از ابعاد و یا اوزان زیر تجاوز نماید، مشمول مقررات این دستورالعمل بوده و برای تردد آنها باید پروانه عبور صادر شود. این گونه وسایل نقلیه در این دستورالعمل وسایل نقلیه ترافیکی، محمولات آنها محمولات ترافیکی و شرکت‌هایی که با داشتن مجوزهای لازم مبادرت به حمل و نقل این گونه محمولات می‌نمایند، شرکت‌های حمل و نقل ترافیکی نامیده شده‌اند.

۱- عرض : ۲/۶۰ متر (دو متر و شصت سانتی‌متر)

۲- ارتفاع: ۴/۵۰ متر (چهارمتر و نیم)

۳- طول: کامیون دو محور ۱۰ متر (ده متر)

کامیوت سه محور ۱۲ متر (دوازده متر)

کامیون با یدک ۱۸/۳۵ متر (هیجده متر و سی و پنج سانتی‌متر)

تریلی ۴ محور و بیشتر ۱۶/۵۰ متر (شانزده متر و نیم)

۴- وزن : ۴۰ تن

**تبصره -** چنانچه در محورهایی از راه‌های ارتباطی کشور به دلیل موانع موجود، محدودیت‌های ارتفاع کمتر از ۴/۵۰ متر اعمال گردد، تردد وسایل نقلیه با ارتفاع کمتر از ۴/۵۰ متر نیز در محورهای فوق، مشمول مقررات این دستورالعمل می‌باشند.

**تبصره ۲:** حداکثر میزان بیرون ماندگی بار از مرکز آخرین محور وسایل نقلیه در کامیون‌ها ۳ متر و در تریلی‌ها ۵ متر و حداکثر میزان جلوآمدگی بار از مرکز اولین محور وسیله نقلیه ۱/۵۰ متر می‌باشد و وسایل نقلیه‌ای که میزان بیرون ماندگی و جلوآمدگی بار بیش از مقادیر فوق باشد، تحت هیچ شرایطی اجازه تردد در راه‌های کشور را ندارند.

**ماده ۲:** جرتقیل‌هایی که میزان وزن آنها و یا میزان جلوآمدگی طول دکل آنها از مقادیر مندرج در جداول ۱ ضمیمه تجاوز نکند، مجازند با رعایت مقررات این دستورالعمل در جاده‌های کشور تردد کنند. در غیر این صورت مجاز به تردد در جاده‌های کشور نبوده و باید توسط وسیله نقلیه دیگری حمل شوند.

**ماده ۳:** سازمان حمل و نقل و پایانه‌های کشور با اعلام به شرکت‌های حمل و نقل جاده‌ای و شرکت‌های حمل و نقل وابسته به نهادهای دولتی پس از برگزاری آزمون در خصوص مفاد دستورالعمل، نحوه صدور پروانه عبور و مقررات حمل و نقل جاده‌ای با داشتن شرایط زیر، مجوزهای لازم را در خصوص جابجایی محمولات ترافیکی اقدام نمایند.

۱- قبولی در آزمون مربوط با کسب حداقل ۸۰ درصد نمرات (توسط مدیر عامل یا مدیر فنی)

۲- داشتن مجوز فعالیت دائم در حمل و نقل جاده‌ای

**ماده ۴:** محمولاتی که پس از بارگیری از نظر ابعاد و اوزان، بر اساس مفاد ماده ۱ مشمول شرایط و ضوابط این دستورالعمل باشند، صرفاً باید توسط شرکت‌های حمل و نقل دارای مجوز حمل و نقل ترافیکی از سازمان حمل و نقل و پایانه‌های کشور (شرکت‌های حمل و نقل ترافیکی) و با برنامه و پروانه عبور مربوط صادر شده توسط آنها، جابجا شوند.

**تبصره:** شرکت‌های حمل و نقل بین‌المللی که به جابجایی محمولات ترافیکی مبادرت می‌ورزند، در صورت دارا نبودن مجوز حمل و نقل ترافیکی موظفند با همکاری یک شرکت حمل و نقل ترافیکی، محموله را در قلمرو کشور ایران و در قالب مفاد این دستورالعمل حمل نمایند در این حالت صدور برنامه داخلی الزامی نیست.

**ماده ۵:** سازمان حمل و نقل و پایانه‌های کشور می‌تواند بخشی از فعالیت‌های اجرایی این دستورالعمل به جز مقررات فصل دهم را به انجمن شرکت‌های حمل و نقل فوق سنگین و ترافیکی واگذار و بر فعالیت آنها نظارت نماید.

## فصل دوم: عملیات حمل و نقل

**ماده ۶:** شرکت‌های حمل و نقل ترافیکی موظفند علاوه بر رعایت مقررات عمومی حمل و نقل، کلیه شرایط و ضوابط مربوط به حمل و نقل محمولات ترافیکی در هر سفر را مطابق مفاد این دستورالعمل از مبدا (محل بارگیری) تا مقصد (محل تخلیه) در پروانه عبور مطابق فرم الف ضمیمه به صورت تایپ شده و بدون خدشه و خراش درج و پس از ممهور نمودن به مهرهای مدیر فنی و شرکت به راننده یا نماینده‌ای که به همراه وسیله نقلیه اعزام می‌نمایند، تحویل دهند.

**تبصره ۱:** در صورتی که فضای فرم الف ضمیمه برای درج توضیحات لازم خصوصاً در مسیرهای طولانی کافی نباشد، شرکت‌های حمل‌ونقل ترافیکی باید مسیر حمل را به چندین قسمت تقسیم نموده و برای هر قسمت از مسیر پروانه عبور جداگانه صادر نمایند.

**تبصره ۲:** در صورتی که بکارگیری فن‌آوری‌های پیشرفته در حمل‌ونقل جاده‌ای زمینه رعایت موثرتر و کارآتر مفاد این دستورالعمل را فراهم نماید، بکارگیری آنها با رعایت استانداردهای مربوط و تایید سازمان حمل‌ونقل و پایانه‌ها کشور بلامانع است.

**ماده ۷:** شرکت‌های حمل‌ونقل ترافیکی موظفند قبل از صدور بارنامه و پروانه عبور، نسبت به حصول اطمینان از وضعیت فنی وسیله نقلیه مطابق مفاد آیین‌نامه حمل‌ونقل بار و مسافر و مدت تعطیلی و لغو پروانه فعالیت شرکت‌ها و موسسات حمل‌ونقل جاده‌ای و بارگیری مطابق مقررات و همچنین اطمینان از مهار مناسب محموله اقدام نمایند.

**ماده ۸:** شرکت‌های حمل‌ونقل ترافیکی موظفند قبل از صدور پروانه عبور برای جابجایی محمولات ترافیکی نسبت به بررسی مسیر عبور و محدودیت‌های وزن و ارتفاع موجود و همچنین آخرین تغییرات انجام شده در این دستورالعمل و محدودیت‌های وزن و ارتفاع که در سایت اینترنتی سازمان حمل‌ونقل و پایانه‌های کشور بهنگام می‌شود و یا از طریق ادارات کل و سازمان‌های حمل‌ونقل و پایان‌های استان‌ها اعلام می‌گردد، اقدام نمایند.

**ماده ۹:** ساعات مجاز حرکت وسایل نقلیه ترافیکی از نیم ساعت بعد از طلوع آفتاب تا نیم ساعت قبل از غروب آفتاب می‌باشد. از این رو شرکت‌های حمل‌ونقل ترافیکی موظفند برنامه زمانی سفر وسایل نقلیه را با درج دقیق ساعت حرکت در مناطق مختلف کشور و در ماه‌های مختلف سال به نحوی تنظیم نمایند که توقف آنها در زمان‌های مناسب و در توقفگاه‌های مشخص در مسیر تعیین شده برای حرکت صورت گیرد.

**تبصره ۱:** شرکت‌های حمل‌ونقل ترافیکی می‌توانند محمولات ترافیکی را که در آنها عرض از ۳ متر، طول کل از ۱۹ متر، وزن کل از ۴۰ تن و ارتفاع از ۴/۸۰ متر تجاوز ننماید، با رعایت مفاد تبصره ماده ۲۱ این دستورالعمل و به شرط آن که محدودیت‌های ارتفاع کمتر از ۴/۸۰ متر در مسیر وجود نداشته باشد، در شب جابجا کنند.

**تبصره ۲:** شرکت‌های حمل‌ونقل ترافیکی می‌توانند در شهرهایی که محدودیت تردد وسایل نقلیه در روز اعمال می‌گردد یا در روستاهایی که به دلیل عبور از کنار گذر پل‌ها با موادی از این قبیل حرکت

وسایل نقلیه در روز خطرآفرین است، در شب (بین ساعت ۱۲ شب تا ۵ صبح) از منطقه مورد نظر عبور کنند.

**ماده ۱۰-** شرکت‌های حمل‌ونقل ترافیکی در روزهایی که به مناسبت‌های خاص، از طرف سازمان حمل‌ونقل و پایانه‌های کشور یا پلیس راه ناجا دارای ممنوعیت تردد اعلام می‌شوند، مجاز به جابجایی محمولات ترافیکی نمی‌باشند. چنانچه در محورهایی از مسیرهای ارتباطی کشور حرکت وسایل نقلیه ترافیکی در روزهای تعطیل ممنوع تشخیص داده شود، فهرست محورهای مذکور در سایت اینترنتی سازمان حمل‌ونقل و پایانه‌های کشور بهنگام یا از طریق سازمان‌های حمل‌ونقل و پایانه‌های استان‌ها به شرکت‌های حمل‌ونقل ترافیکی اعلام می‌گردد.

**ماده ۱۱-** شرکت‌های حمل‌ونقل ترافیکی موظفند در پایان هر ماه نسخه دوم و دیسکت حاوی اطلاعات کلیه پروانه‌های عبور صادر شده در آن ماه و نسخه اول کلیه پروانه‌های صادر شده متعلق به یک ماه قبل را به سازمان‌های حمل‌ونقل و پایانه‌های استان‌ها تحویل و فرم‌های جدید دریافت نمایند. سازمان‌های حمل‌ونقل و پایانه‌های استان‌ها نیز موظفند پروانه‌های عبور صادر شده و همچنین توضیحات ارایه شده توسط پلیس راه را به صورت تصادفی مورد بررسی قرار داده و مراتب تخلفات شرکت‌های حمل‌ونقل ترافیکی را در خصوص رعایت مفاد این دستورالعمل در صدور پروانه‌های عبور و یا رعایت ضوابط و شرایط مندرج در آنها را جهت اجرای ماده ۵۰ این دستورالعمل به دفتر ایمنی و ترافیک گزارش نمایند.

**تبصره:** مهلت تحویل نسخ اول پروانه‌های عبور صادر شده برای آن دسته از محمولاتی که به دلیل ویژگی‌های فنی یا بروز مشکلات غیر قابل پیش‌بینی، بیش از یک ماه در مسیر حرکت بوده‌اند، پس از تخلیه محموله می‌باشد.

### فصل سوم: مقررات مربوط به وزن

**ماده ۱۲:** شرکت‌های حمل‌ونقل ترافیکی موظفند قبل از اقدام به حرکت وسایل نقلیه، اوزان گروه‌های محوری وسایل نقلیه را کنترل و با جدول ۲ ضمیمه (جدول مربوط به اوزان مجاز وسایل نقلیه حامل محمولات ترافیکی) تطبیق نمایند. وسایل نقلیه‌ای که بارگیری آنها مطابق اوزان محوری مجاز صورت نگرفته باشد، تحت هیچ شرایطی مجاز به حرکت و تردد در راه‌های کشور نیستند.

محورهایی از وسایل نقلیه که فاصله مراکز آنها کمتر از ۲ متر باشد، در یک گروه محوری محسوب می‌شوند در غیر این صورت در گروه‌های محوری جداگانه به حساب می‌آیند. با وجود این محورهای ۴تایی در کمرشکن‌ها به صورت دو گروه محوری جداگانه در نظر گرفته می‌شوند (کد انواع وسایل نقلیه و فواصل محوری آنها به همراه آرایش گروه‌های محوری در جدول شماره ۳ ضمیمه ارایه شده است).

**تبصره ۱:** پلیس راه در صورت تشخیص یا درخواست سازمان حمل‌ونقل و پایانه‌های استان محل عبور وسیله نقلیه نسبت به کنترل تصادفی اوزان گروه‌های محوری وسایل نقلیه حامل محمولات ترافیکی در مکانی که سطح باسکول بیشتر از ۴ سانتیمتر نسبت به اطراف آن اختلاف سطح نداشته باشد، اقدام و در صورت مشاهده موارد تخلف، مطابق مفاد فصل دهم این دستورالعمل اقدام می‌نمایند. با وجود این در صورت تطبیق اوزان گروه‌های محوری وسایل نقلیه حامل محمولات ترافیکی در مکانی که سطح باسکول بیشتر از ۴ سانتیمتر نسبت به اطراف آن اختلاف سطح نداشته باشد، اقدام و در صورت مشاهده موارد تخلف، مطابق مفاد فصل دهم این دستورالعمل اقدام می‌نمایند. با وجود این در صورت تطبیق اوزان گروه‌های محوری با مقررات، تعداد دفعات توزین تصادفی وسیله نقلیه در هر مسیر (مبدأ تا مقصد) نباید از دو بار که بار دوم آن با کسب نظر رییس قرارگاه پلیس راه استان انجام می‌شود، تجاوز کند مگر اینکه تغییری در نحوه بارگیری وسیله نقلیه به وجود آمده باشد.

**تبصره ۲:** وسایل نقلیه‌ای که آرایش بار محوری آنها در جدول شماره ۳ ضمیمه ارایه نشده است، نباید در حمل‌ونقل ترافیکی مورد استفاده قرار گیرند.

**ماده ۱۳-** ادارات کل راه و ترابری موظفند در صورت تغییر در ظرفیت باربری پل‌های حوزه استحفاظی خود، مراتب را به انضمام محاسبات فنی لازم به سازمان حمل‌ونقل و پایانه‌های کشور اعلام تا پس از بررسی و تایید در فهرست پل‌های دارای محدودیت قرار گیرند.

**تبصره:** تا زمانی که محدودیت ظرفیت پل‌های موضوع این ماده توسط سازمان حمل‌ونقل و پایانه‌های کشور تایید نشده باشد، هیچ کدام از دستگاه‌های نظارت کننده (سازمان حمل‌ونقل و پایانه‌ها، پلیس راه یا اداره کل راه ترابری استان) مجاز به جلوگیری از تردد وسایل نقلیه نیستند. در صورت جلوگیری از تردد وسیله نقلیه، دستگاه نظارت کننده بر اساس مقررات جاری کشور مسئول جبران هزینه‌های تحمیل شده به شرکت حمل‌ونقل ترافیکی و صاحب کالا می‌باشد.

**ماده ۱۴-** شرکت‌های حمل‌ونقل ترافیکی مجاز به عبور وسایل نقلیه حامل محمولات ترافیکی از روی پل‌هایی که به دلایل فنی دارای محدودیت وزن پایین‌تر از میزان بارگیری وسایل نقلیه یا گروه

محوری اوزان باشند، نیستند. از این رو ضمن درج فهرست پلهایی از این قبیل در پروانه عبور موظفند حداقل ۳ روز قبل از زمان عبور از کنار گذر پلها موضوع را به اداره راه و ترابری محل اطلاع داده و مراتب عبور از کنار گذر پلها ۱ در صورتجلسه مطابق فرم ب ضمیمه تکمیل و به انضمام نسخه اول پروانه عبور به سازمان حمل و نقل و پایانه‌های استان تحویل نمایند. فرم تکمیل شده باید تا تخلیه محموله به همراه وسیله نقلیه بوده و در صورت لزوم به منظور کنترل به مامورین پلیس راه ارایه گردد.

**تبصره ۱:** رعایت مفاد این ماده برای حرکت وسایل نقلیه بدون بار الزامی نیست.

**تبصره ۲:** در صورتی که پلهای دارای محدودیت واقع در مسیر دارای کنارگذر نباشند و امکان احداث آن نیز وجود نداشته باشد، شرکتهای حمل و نقل موظفند از مسیرهای جایگزین استفاده کنند.

**تبصره ۳:** ادارات کل راه و ترابری موظفند حداکثر ظرف ۲۴ ساعت پس از زمان اعلام شده توسط شرکت حمل، نقل ترافیکی برای عبور از کنارگذر پلها، نسبت به اعزام نماینده برای نظارت بر عبور محمولات از کنارگذر پلها اقدام نمایند در غیر این صورت مسئول جبران هزینه‌های مربوط به توقف وسیله نقلیه و محموله برای شرکت حمل، نقل و صاحب کالا می‌باشند.

**ماده ۱۵:** عبور محمولات فوق سنگین که مجموع وزن کشنده، بوژی و محموله آن بیش از ۹۶ تن باشد از روز پلهای با دهانه بیش از ۱۰ متر ممنوع است و این گونه از پلها مشمول مقررات ماده ۱۴ این دستورالعمل می‌باشند.

**تبصره:** در صورتی که مجموع وزن بوژی و محموله در مورد وسایل نقلیه موضوع این ماده کمتر یا مساوی ۹۶ تن باشد، شرتهای حمل، نقل ترافیکی می‌توانند با عبور دادن کشنده به طرف دیگر پل، بوژی و محموله را با حداکثر سرعت ۵ کیلومتر در ساعت به وسیله دستگاه و پنج یا بکسل به طرف دیگر پل بکشند و ادارات راه و ترابری نیز با رعایت مفاد ماده ۱۴ موظف به همکاری در این خصوص می‌باشند.

**ماده ۱۶:** چنانچه محموله ترافیکی از جمله وسایلی نظیر بلدوزر، لودر، گریدر، بیل مکانیکی و ... باشد که دارای توان حرکتی مناسب در عبور از کنارگذر پلها هستند و پل دارای محدودیت کمتر از وزن کل وسیله نقلیه باشد، شرکتهای حمل و نقل ترافیکی مجازند، محموله را بدون وارد شدن آسیب و صدمه به تاسیسات راه از کنارگذر پل عبور داده و وسیله نقلیه نیز بدون محموله پس از عبور از روی پل اقدام به سوار نمودن مجدد محموله نماید. این گونه اقدامات در حمل و نقل ترافیکی

به منزله عبور از کنارگذر پل محسوب شده و ادارات راه و ترابری نیز با رعایت مفاد ماده ۱۴ موظف به همکاری می‌باشند.

**ماده ۱۷:** مسئولیت احداث کنارگذر در مورد پل‌های واقع در مسیر که دارای ظرفیت محدود باربری هستند به عهده شرکت حمل‌ونقل ترافیکی می‌باشد و ادارات کل راه و ترابری موظفند با شرکت‌های حمل‌ونقل در احداث کنارگذرها به نحوی که به تاسیسات و ابنیه فنی راه صدمه وارد ننمایند، همکاری کنند.

**تبصره:** به منظور اقتصادی بودن احداث کنارگذرها در مسیرهای مهم حمل‌ونقل ترافیکی، شرکت‌های حمل‌ونقل ترافیکی می‌توانند تعدادی از کنارگذرها را به صورت دائمی احداث و مسئولیت مرمت و نگهداری آنها را نیز به عهده گیرند.

#### فصل چهارم: علایم هشدار دهنده

**ماده ۱۸:** برای حرکت وسیله نقلیه حامل محمولات ترافیکی باید خودروهای سواری با وانت (اسکورت) و با علائم و تجهیزات هشدار دهنده دیگر وسایل نقلیه را از تردد وسایل نقلیه ترافیکی آگاه نمایند. به این منظور تعداد خودروهای اسکورت به نحو زیر تعیین می‌گردد:

الف) اگر وزن کل (وسیله نقلیه + محموله) وسایل نقلیه حامل محمولات ترافیکی بیش از ۵۰ تن و تا ۶۲ تن باشد، یک خودرو و اگر بیشتر از ۶۲ تن باشد، دو خودرو برای اسکورت لازم است.

ب) اگر طول کل وسایل نقلیه حامل محمولات ترافیکی بیشتر از ۲۰ متر و تا ۴۲ متر باشد، یک خودرو و اگر بیشتر از ۲۲ متر باشد، دو خودرو برای اسکورت لازم است.

ج) اگر عرض وسایل نقلیه حامل محمولات ترافیکی بیشتر از ۳/۵ متر و تا ۴ متر باشد، یک خودرو و اگر بیشتر از ۴ متر باشد، دو خودرو برای اسکورت لازم است.

**تبصره ۱:** تعداد خودروهای اسکورت لازم برای هر وسیله نقلیه حامل محموله ترافیکی برابر با حداکثر مقادیر حاصله از بندهای "الف" تا "ج" این ماده می‌باشد. با وجود این تردد در قسمت‌هایی از مسیر که خطوط رفت و برگشت آنها از هم جدا شده باشند حداکثر یک خودرو به عنوان تعداد اسکورت در آن قسمت از مسیر تعیین می‌گردد حتی اگر بیشترین تعداد اسکورت بر اساس بندهای "الف" تا "ج" در دستگاه باشد.

**تبصره ۲:** خودروی اسکورت وسایل نقلیه حامل محموله ترافیکی صرفاً باید از نوع سواری یا وانت بدون نقص فنی باشد و استفاده از انواع دیگر وسایل نقلیه نظیر مینی‌بوس و ... به عنوان اسکورت ممنوع است.

**ماده ۱۹:** خودروهای اسکورت باید دارای علائم و تجهیزات زیر باشند:

- ۱- چراغ گردان به رنگ زرد که وسط سقف نصب شده باشد.
- ۲- تابلویی که در آن کلمات "احتیاط" و "محموله ترافیکی" نوشته شده باشد.
- ۳- یک عدد پرچم قرمز رنگ به ابعاد ۵۰×۵۰ سانتی‌متر با دو خط شبرنگ به عرض ۵ سانتی‌متر مطابق با استاندارد EN۴۷۱ که سمت چپ و ستون وسط خودرو نصب شده باشد.
- ۴- چراغ چشمک‌زن الکتریکی از نوع آذرخشی (Xenon)
- ۵- جعبه کمک‌های اولیه درمانی
- ۶- یک عدد کپسول آتش‌نشانی ۴ کیلویی از نوع بالن داخل دارای اعتبار مصرف

**ماده ۲۰:** وسایل نقلیه حامل محمولات ترافیکی باید دارای لوازم و تجهیزات زیر باشند:

- ۱- چهار عدد چراغ چشمک‌زن الکتریکی از نوع آذرخشی (Xenon)
  - ۲- چهار عدد مثلث شبرنگ یا تابلو سه وجهی
  - ۳- دو عدد گوه برای ثابت نگهداشتن وسیله نقلیه هنگام توقف
  - ۴- یک عدد جعبه کمک‌های اولیه درمانی
  - ۵- یک عدد کپسول آتش‌نشانی حداقل ۶ کیلویی از نوع بالن داخل دارای اعتبار مصرف
- تبصره:** انرژی چراغ‌های الکتریکی بند ۱ باید مستقل از باتری خودرو تامین گردد.

**ماده ۲۱:** چنانچه وسیله نقلیه حامل محمولات ترافیکی، محموله‌ای با عرض بیش از ۴ متر را حمل می‌نماید، باید چهار گوشه طرفین محموله با چراغ‌های گردان یا چشمک‌زن آذرخشی (Xenon) مشخص شود و در صورتی که عرض محموله از مقدار فوق تجاوز ننماید ولی طول کل محموله و وسیله نقلیه بیش از ۲۲ متر باشد، دو گوشه عقب طرفین محموله باید با چراغ‌های گردان یا چشمک‌زن آذرخشی (Xenon) مشخص شوند.

**تبصره:** وسایل نقلیه حامل محمولات ترافیکی که تردد آنها بر اساس مفاد این دستورالعمل نیاز به همراهی اسکورت نمی‌باشند، با هر ابعاد و اوزانی باید مجهز به دو عدد چراغ چشمک‌زن از نوع

آذرخشی (Xenon) یا چراغ گردان به رنگ زرد نصب شده یکی روی اتاق وسیله نقلیه و دیگری در انتهای محموله باشند.

**ماده ۲۲:** چراغ‌های جلو وسایل نقلیه حامل محمولات ترافیکی و اسکورت‌های آنها باید در حین حرکت روشن باشند.

**ماده ۲۳:** در صورتی که یک خودروی اسکورت برای همراهی وسیله نقلیه حامل محموله ترافیکی تعیین گردد، خودرو باید در جلو وسیله نقلیه حرکت کند و در صورت تعیین دو خودرو اسکورت برای وسیله نقلیه، یک خودرو باید در جلو و دیگری در عقب وسیله نقلیه حرکت کند.

**تبصره:** در مسیرهایی که خطوط رفت و برگشت آنها از یکدیگر جدا شده‌اند خودرو اسکورت باید عقب وسیله نقلیه حرکت کند.

**ماده ۲۴:** خودروی اسکورتی که در جلوی وسایل نقلیه حامل محمولات ترافیکی حرکت می‌کند، ملزم است فاصله‌ای حداکثر ۱۵۰ متر و خودروی اسکورتی که در عقب وسیله نقلیه حامل محموله ترافیکی حرکت می‌کند، ملزم است فاصله‌ای حداکثر ۱۰۰ متر را با وسیله نقلیه ترافیکی در طول مسیر حفظ کند.

**ماده ۲۵:** وسایل نقلیه حامل محمولات ترافیکی صرفاً مجاز به توقف در پارکینگ‌های مناسب می‌باشند و هنگام توقف وسایل نقلیه باید با استفاده از گوه ثابت نگهداشته شوند. (پارکینگ مناسب به محلی اطلاق می‌گردد که لبه بار یا وسیله نقلیه پس از توقف در آن حداقل ۳ متر از لبه راه فاصله داشته باشد).

**تبصره:** در صورت بروز موارد خاص و اضطراری که وسیله نقلیه در مکانی غیر از مکان‌های فوق مجبور به توقف می‌شود رعایت موارد زیر الزامی است:

۱- در صورت توقف وسیله نقلیه در شب یک چراغ الکتریکی به فاصله ۷۰ متر از جلو و یکی به فاصله ۷۰ متر از عقب و دو عدد در پهلو وسیله نقلیه حامل محموله ترافیکی و در سمت جاده قرار گیرد.

۲- در صورت توقف وسایل نقلیه در روز یک مثلث شبرنگ به فاصله ۷۰ متری از جلو و یکی به فاصله ۷۰ متری از عقب و دو عدد در پهلو وسیله نقلیه حامل محموله ترافیکی و در سمت جاده قرار گیرد.

**ماده ۲۶:** کلیه رانندگان و خدمه همراه وسایل نقلیه حامل محمولات ترافیکی و اسکورت‌های آنها در صورت توقف وسیله نقلیه یا انجام عملیات حمل و نقل و کنترل‌های لازم، موظف به استفاده از البسه شبرنگ و روز رنگ مطابق استاندارد EN۴۷۱ می‌باشند.

### فصل پنجم: سرعت

**ماده ۲۷:** سرعت مجاز وسایل نقلیه حامل محمولات ترافیکی و اسکورت‌های آنها به شرح زیر تعیین می‌گردد:

**الف:** سرعت مجاز وسایل نقلیه با طول کل تا ۲۰ متر ۶۰، بین ۲۰ تا ۳۰ متر ۴۵ و بیش از ۳۰ متر ۴۰ کیلومتر در ساعت می‌باشد.

**ب:** سرعت مجاز وسایل نقلیه با عرض بین ۲/۶۰ متر تا ۳ متر ۶۰، بین ۳ تا ۴ متر ۴۵ و بیش از ۴ متر ۴۰ کیلومتر در ساعت می‌باشد.

**ج:** سرعت مجاز وسایل نقلیه با ارتفاع ۴/۵۰ متر با ۵ متر ۶۰، بین ۵ تا ۶ متر ۴۵ و بیش از ۶ متر ۴۰ کیلومتر در ساعت می‌باشد.

**د:** سرعت مجاز وسایل نقلیه با وزن کل بین ۴۰ تا ۶۲ تن ۶۰، بین ۶۲ تا ۹۶ تن ۴۵ و بیش از ۹۶ تن ۳۰ کیلومتر در ساعت می‌باشد.

**تبصره:** سرعت مجاز وسایل نقلیه برابر با حداقل مقداری است که با توجه به بندهای "الف" تا "د" این ماده تعیین می‌گردد با وجود این رعایت مقررات مربوط به سرعت مطمئنه و تابلوهای محدودیت سرعت نصب شده در جاده‌ها الزامی است.

**ماده ۲۸:** شرکت‌های حمل و نقل ترافیکی موظفند میزان حداکثر سرعت مجاز وسایل نقلیه را با تابلویی دایره‌ای شکل با قطر ۲۵ سانتی‌متر، با رنگ سفید و نوشته مشکی رنگ و با حاشیه قرمز به

عرض ۳ سانتی متر که در سمت چپ وسیله نقلیه حامل محموله ترافیکی نصب شده باشند، به اطلاع دیگر رانندگان برسانند.

**ماده ۲۹:** شرکت‌های حمل و نقل ترافیکی موظفند صفحات تاخوگراف از نوع استاندارد با سوراخ گلابی شکل به تعداد رانندگان و روزهای سفر وسیله نقلیه را با درج تاریخ استفاده و شماره پلاک وسیله نقلیه ممهور و در اختیار راننده (رانندگان) یا نماینده‌ای که به همراه وسیله نقلیه اعزام می‌نمایند، قرار دهند، از این رو راننده یا رانندگان موظفند صفحه مربوط به تاریخ مشخص و متعلق به خود را در تاخوگراف قرار داده تا در صورت درخواست پلیس راه ارایه نماید. علاوه بر این ضرورت دارد صفحات ۷ روز قبل عملکرد وسیله نقلیه و رانندگان در وسیله نقلیه و صفحات مربوط به یک ماه گذشته در شرکت حمل و نقل ترافیکی موجود باشند.

**تبصره:** سازمان‌های حمل و نقل و پایانه‌های استان‌ها با همکاری پلیس راه نسبت به بررسی تاخوگراف وسایل نقلیه به صورت تصادفی اقدام و در صورت بروز تخلفات ضمن اعمال مقررات فصل دهم، مراتب را به دفتر ایمنی و ترافیک گزارش می‌نمایند. با وجود این مامورین پلیس راه می‌توانند نسبت به کنترل تاخوگراف وسایل نقلیه برابر مقررات موجود (ماده ۷۲۴ قانون مجازات اسلامی) و همچنین رعایت سرعت و ساعات کار مجاز رانندگان مطابق قوانین و مقررات مربوط و فصل دهم این دستورالعمل اقدام نمایند.

### فصل ششم: مقررات مربوط به ارتفاع

**ماده ۳۰:** شرکت‌های حمل و نقل ترافیکی موظفند مسیر حمل محمولات ترافیکی را به نحوی تعیین کنند که کلیه محدودیت‌های ارتفاع در مسیر که دارای ارتفاع مجاز کمتر از ارتفاع وسیله نقلیه و محموله باشند در پروانه عبور ذکر و ضرورت عبور از کنار گذر نیز قید گردد و در صورت عدم وجود کنارگذر یا عدم امکان احداث آن از مسیرهای جایگزین دیگر استفاده نمایند.

**تبصره:** آن بخش از محدودیت‌های ارتفاع شامل تونل‌ها، پل‌های مربوط به تقاطع‌های غیر همسطح و تقاطع‌های راه‌آهن (گذرگاه‌ها) در سایت اینترنتی سازمان حمل و نقل و پایانه‌های کشور موجود و به‌نگام شده یا از طریق سازمان‌های حمل و نقل و پایانه‌های استان‌ها اعلام می‌شود ولی محدودیت‌های ارتفاع دیگر نظیر لوله‌های آبرسانی، پل عابر پیاده یا محدودیت‌های ارتفاعی که در محدوده شهری

قرار می‌گیرند، در سایت فوق موجود نبوده و شرکت حمل‌ونقل ترافیکی موظف است قبل از اقدام به تعیین مسیر یا صدور پروانه عبور نسبت به بررسی دقیق مسیر حمل اقدام نماید.

**ماده ۳۱:** چنانچه ارتفاع وسیله نقلیه و محموله بیش از ۶ متر باشد، شرکت‌های حمل‌ونقل ترافیکی موظفند در طول مسیر مراتب را به ادارات برق منطقه‌ای اطلاع داده و با موافقت آنها نسبت به ادامه مسیر یا در صورت لزوم قطع و وصل مجدد هادی‌های برق که با جاده تلاقی دارند، اقدام نمایند.

**ماده ۳۲:** در صورتی که محدودیت‌های ارتفاع (کمتر از ارتفاع کل وسیله نقلیه و محموله) مربوط به تونل‌ها باشد، شرکت‌های حمل‌ونقل ترافیکی موظفند حداقل ۳ روز قبل زمان عبور از کنارگذر تونل را به اطلاع اداره راه و ترابری محل رسانده و در زمان اعلام شده از کنار گذر تونل عبور نمایند. نمایندگان ادارات کل راه و ترابری می‌توانند به منظور حصول اطمینان از عبور وسایل نقلیه از کنارگذر تونل‌ها در زمان اعلام شده از طرف شرکت حمل‌ونقل ترافیکی در محل حاضر و بر عبور وسیله نقلیه از کنارگذر تونل نظارت داشته باشند.

**تبصره:** رعایت مفاد تبصره ماده ۱۴ در اجرای این ماده در مورد عبور از کنارگذر تونل‌ها نیز الزامی است.

**ماده ۳۳:** در صورتی که ارتفاع وسیله نقلیه و محموله بیش از ارتفاع مجاز قابل عبور در گذرگاه‌های راه آهن باشد، شرکت‌های حمل‌ونقل ترافیکی موظفند حداقل ۳ روز قبل زمان عبور از روی ریل مجاور گذرگاه مراتب را به شرکت راه‌آهن منطقه اطلاع داده و سپس با هماهنگی نماینده شرکت راه‌آهن منطقه از روی ریل مجاور گذرگاه عبور نمایند.

**تبصره:** رعایت مفاد تبصره ۳ ماده ۱۴ با در نظر گرفتن شرکت راه‌آهن منطقه به جای اداره کل راه و ترابری در اجرای این ماده نیز الزامی است.

**ماده ۳۴:** احداث کنارگذر در مورد تونل‌ها و گذرگاه‌های راه‌آهن دارای محدودیت ارتفاع نیز مشمول مفاد ماده ۱۷ این دستورالعمل و تبصره آن نیز می‌باشد.

**ماده ۳۵:** در صورتی که محمولاتی به دلیل داشتن ارتفاع کمتر از حد مجاز روی یکدیگر قرار گرفته باشند، ارتفاع کل آنها تحت هیچ شرایطی نباید از ۴/۵ متر تجاوز کند.

## فصل هفتم: مقررات مربوط به عرض

**ماده ۳۶:** میزان عرض محمولات پس از بارگیری باید به نحوه مناسب اندازه‌گیری و بیشترین عرض در مورد محمولاتی که دارای عرض یکسان در طول وسیله نقلیه نیستند به عنوان عرض در نظر گرفته شود.

**ماده ۳۷:** بارگیری و حمل محمولات با عرض بیش از ۵ متر با وسایل نقلیه دارای بارگیر کفی ممنوع است و چنانچه ضرورت حمل چنین محمولاتی وجود داشته باشد، محمولات باید با در نظر گرفتن وزن توسط کمرشکن متناسب حمل شوند.

**ماده ۳۸:** در صورتی که عرض کل وسایل نقلیه بین ۴ تا ۶ متر باشد، به تشخیص پلیس راه یک دستگاه خودرو پلیس راه وسیله نقلیه را در مکان‌هایی که تردد وسایل نقلیه با عرض بین مقادیر فوق خطر آفرین است، همراهی خواهد نمود. بنابر این در این شرایط شرکت‌های حمل‌ونقل ترافیکی موظفند در طول مسیر مراتب را به مامورین پلیس راه اطلاع داده و نظر پلیس راه را در خصوص لزوم یا عدم لزوم همراهی با وسیله نقلیه کتبا دریافت دارند.

**ماده ۳۹:** در صورتی که عرض محموله و وسیله نقلیه بیش از ۶ متر باشد، یکی از وسایل نقلیه متعلق به پلیس راه، وسیله نقلیه حامل محموله ترافیکی را در طول مسیر همراهی و در صورت لزوم نسبت به هدایت ترافیک وسایل نقلیه دیگر وتوقف احتمالی آنها اقدام می‌نماید. بنابر این شرکت‌های حمل‌ونقل ترافیکی موظفند در طول مسیر هماهنگی‌های لازم را پلیس راه محل به عمل آورند.

**تبصره ۱:** در راه‌های فرعی و راه‌های روستایی و راه‌هایی که نظارت پلیس راه به صورت دائم در آنها صورت نمی‌گیرد، شرکت حمل‌ونقل ترافیکی موظف است یکی از اسکورت‌های آموزش دیده را با تمامی تجهیزات و علائم هشدار دهنده مناسب به این کار گماره و نسبت به هدایت دیگر وسایل نقلیه اقدام کند.

**تبصره ۲:** مامورین پلیس راه می‌توانند در صورت تشخیص فعالیت اسکورت مربوط به تبصره ۱ این ماده را به عهده گیرند و شرکت حمل‌ونقل ترافیکی نیز موظف به همکاری می‌باشد.

**ماده ۴۰:** در صورتی که محمولاتی به دلیل داشتن عرض کمتر از عرض بارگیر وسیله نقلیه کنار هم قرار گرفته باشند، تحت هیچ شرایطی نباید از بغل وسیله نقلیه بیرون بمانند.

### فصل هشتم : مقررات مربوط به طول

**ماده ۴۱:** در صورتی که طول محموله غیر قابل تفکیک با در نظر گرفتن مفاد تبصره ۲ ماده ۱ بیش از طول بارگیرهای موجود در حمل و نقل جاده‌ای باشد، محموله باید توسط بارگیر منفصل حمل شود به نحوی که قسمت انتهایی بارگیر دارای سیستم‌های کنترل ترمز و روشنایی وابسته به سیستم وسیله نقلیه باشد.

**ماده ۴۲:** چنانچه طول محموله و وسیله نقلیه بیش از ۴۰ متر باشد، اسکورت‌ها موظفند هنگام عبور وسیله نقلیه در قوس‌ها یا تونل‌ها اقدام به توقف دیگر وسایل نقلیه نمایند و وسیله نقلیه حامل محموله ترافیکی از محور وسط قوس یا تونل عبور نمایند. محورهای عقب این گونه وسایل نقلیه در صورت منفصل بودن باید دارای صفحه گردان باشند.

**تبصره:** پلیس راه در صورت تشخیص می‌تواند در مسیرهای از قبل تعیین شده مقررات این ماده را برای وسایل نقلیه با طول بین ۳۰ تا ۴۰ متر نیز اعمال نماید.

**ماده ۴۳:** شرکت‌های حمل و نقل ترافیکی موظفند قبل از اقدام به صدور پروانه عبور برای وسایل نقلیه با طول‌های کل بیش از ۳۰ متر نسبت به بررسی مسیر اقدام و محل تمامی نقاط که تردد وسایل نقلیه با طول فوق برای دیگر وسایل نقلیه مخاطه‌آمیز است را مشخص و به منظور کنترل‌های لازم برای هدایت دیگر وسایل نقلیه در اختیار راننده یا نماینده اعزامی همراه وسیله نقلیه قرار دهند.

**ماده ۴۴:** در صورتی که محمولاتی به دلیل داشتن طول کمتر از طول بارگیر وسایل نقلیه پشت سر هم قرار گرفته باشند، تحت هیچ شرایطی نمی‌توانند از عقب وسیله نقلیه بیرون بمانند.

### فصل نهم : مقررات خاص

**ماده ۴۵:** شرکت‌های حمل‌ونقل ترافیکی که محمولاتی نظیر کمباین، بلدوزر، سایدبوم و فینیشر را حمل می‌نمایند به شرطی می‌توانند قطعات منفصله این گونه محمولات شامل دروکن، تیغه، لوله‌گذار و آسفالت پخش‌کن را نیز حمل کنند که ضمن باز کردن آنها و رعایت وزن مجاز موضوع ماده ۱۲، مقررات مربوط به مواد ۳۵، ۴۰، ۴۴ این دستورالعمل را نیز به طور کامل رعایت نموده باشند در غیر این صورت باید قطعات منفصله یاد شده را با وسیله نقلیه دیگری حمل کنند.

**ماده ۴۶:** تردد وسایل نقلیه ترافیکی در آزادراه‌ها یا راه‌هایی که به طور کلی برای تردد وسایل نقلیه حامل بار ممنوع اعلام شده‌اند، مجاز نیست و در صورتی که برای حمل محموله ترافیکی مسیر دیگری غیر از آزادراه یا راه‌های فوق‌الذکر (به تشخیص سازمان حمل‌ونقل و پایانه‌ها با رییس قرارگاه پلیس راه استان محل عبور) وجود داشته باشد، شرکت‌های حمل‌ونقل ترافیکی می‌توانند با هماهنگی پلیس راه استان در این گونه راه‌ها یا بخشی از آنها با رعایت موارد ایمنی، تردد و در اولین خروجی ممکن از آنها خارج شوند.

## فصل دهم: نظارت و تخلفات

**ماده ۴۷:** در صورتی که مأموریت پلیس راه یا سازمان حمل‌ونقل و پایانه‌های استان‌ها نسبت به عدم رعایت مفاد این دستورالعمل در صدور پروانه عبور یا عدم رعایت مفاد مندرج در پروانه عبور در حین حمل واقف شوند، ضمن متوقف نمودن وسیله نقلیه در پارکینگ مناسب، مراتب را به سازمان حمل‌ونقل و پایانه‌های استان محل توقف گزارش نمایند. سازمان حمل‌ونقل و پایانه‌های استان محل توقف ضمن بررسی، مراتب را جهت تعیین تکلیف نهایی حمل محموله و ابلاغ به شرکت حمل‌ونقل صادر کننده پروانه عبور به سازمان حمل‌ونقل و پایانه‌های استان محل صدور پروانه عبور اطلاع می‌دهد، در این صورت شرکت حمل‌ونقل ترافیکی موظف است ضمن پرداخت خسارت احتمالی وارده به راه و ابنیه فنی مطابق مقررات، نسبت به صدور پروانه عبور دیگری برای ادامه مسیر حرکت وسیله نقلیه اقدام و سازمان حمل‌ونقل و پایانه‌ها استان محل توقف نیز گزارش کامل موضوع را به

همراه اصل پروانه عبور و مستندات لازم جهت اجرای ماده ۵۰ این دستورالعمل به دفتر ایمنی و ترافیک ارسال نماید.

**تبصره:** در صورت امتناع شرکت حمل و نقل ترافیکی صادر کننده پروانه عبور از پذیرش مسئولیت یا عدم همکاری یا وجود اختلاف نظر با سازمان حمل و نقل و پایانه‌های استان محل صدور پروانه عبور، مراتب به دفتر ایمنی و ترافیک گزارش و نظر آن دفتر ملاک عمل خواهد بود.

**ماده ۴۸:** در صورتی که شرکت‌ها یا موسسات حمل و نقل بدون صدور پروانه عبور اقدام به حمل محمولاتی نمایند که از نظر ابعاد اوزان مشمول مقررات این دستورالعمل باشند، به نحو زیر اقدام می‌گردد.

**الف:** چنانچه شرکت متخلف دارای مجوز حمل و نقل ترافیکی باشد، برای ادامه مسیر پروانه عبور صادر و اقدام فوق مطابق ماده ۵۰ این دستورالعمل مورد رسیدگی قرار خواهد گرفت.

**ب:** در صورتی که شرکت یا موسسه حمل و نقل دارای مجوز حمل و نقل ترافیکی نباشد، شرکت یا موسسه موظف است با همکاری یک شرکت حمل و نقل ترافیکی نسبت به ادامه مسیر محموله اقدام نماید و تخلف شرکت یا موسسه حمل و نقل نیز در کمیسیون ماده ۱۲ آیین‌نامه حمل و نقل بار و مسافر و مدت تعطیلی و لغو پروانه فعالیت شرکت‌ها و موسسات حمل و نقل جاده‌ای مطرح و حسب نظر کمیسیون از یک ماده تا یک سال به لغو موقت پروانه فعالیت و رد صورت تکرار به لغو دائم پروانه فعالیت محکوم خواهد شد.

**ماده ۴۹:** در صورتی که وسایل نقلیه بدون داشتن بارنامه و پروانه عبور اقدام به جابجایی محمولات ترافیکی نمایند، وسیله نقلیه در پارکینگ مناسب متوقف و ادامه مسیر از طریق صاحب کالا و با مسئولیت یک شرکت حمل و نقل ترافیکی با صدور بارنامه و پروانه عبور و رعایت مفاد قانون الزام شرکت‌ها و موسسات حمل و نقل جاده‌ای به استفاده از صورت وضعیت و بارنامه امکان‌پذیر خواهد بود.

**ماده ۵۰:** دفتر ایمنی و ترافیک ضمن بررسی عملکرد شرکت‌های حمل و نقل ترافیکی در خصوص رعایت مفاد این دستورالعمل در صدور پروانه‌های عبور و با رعایت مفاد آن در هنگام جابجایی محمولات ترافیکی بر اساس گزارش‌های ارسالی پلیس راه و سازمان‌های حمل و نقل و پایانه‌های استان‌ها، در صورت بروز تخلفات پس از احتساب امتیاز منفی بر اساس جدول ۴ ضمیمه این دستورالعمل به نحو زیر اقدام نمایند.

۱- در صورت مجموع حداقل ۲۰ امتیاز منفی به مدت دو ماه جلوگیری از صدور پروانه عبور برای محمولات ترافیکی

۲- در صورت مجموعه حداقل ۳۵ امتیاز منفی به مدت شش ماه جلوگیری از صدور پروانه عبور برای محمولات ترافیکی و لغو موقت پروانه فعالیت از یک ماه تا سه ماه بر اساس تصمیم کمیسیون ماده ۱۲ آیین نامه حمل و نقل بار و مسافر و مدت تعطیلی و لغو پروانه فعالیت شرکتها و موسسات حمل و نقل جاده‌ای

۳- در صورت مجموع حداقل ۵۰ امتیاز منفی به مدت یک سال جلوگیری از صدور پروانه عبور برای محمولات ترافیکی و لغو موقت پروانه فعالیت از سه ماه تا یک سال بر اساس تصمیم کمیسیون فوق الذکر

۴- در صورت مجموع حداقل ۷۰ امتیاز منفی لغو دائم مجوز حمل و نقل ترافیکی و لغو موقت پروانه فعالیت به مدت بیش از یک سال یا لغو آن بر اساس تصمیم کمیسیون فوق الذکر احکام صادره در اجرای این ماده از طریق دفتر ایمنی و ترافیک به سازمان حمل و نقل و پایانه‌های استان اعلام و سازمان یاد شده موظف است در مورد جلوگیری از صدور پروانه عبور برای محمولات ترافیکی راسا و در مورد لغو موقت پروانه فعالیت (جلوگیری از فعالیت حمل و نقل جاده‌ای) با هماهنگی نیروی انتظامی بر اساس مفاد آیین نامه فوق الذکر اقدام نماید.

**تبصره ۱:** در صورت برخورد با شرکت‌های حمل و نقل ترافیکی و صدور حکم با گذشت بیش از دو سال از زمان بروز تخلف، معادل ۲۰ درصد از امتیاز منفی موضوع صدور حکم یا امتیاز منفی مربوط به تخلف در سابقه تخلفات شرکت باقی خواهد ماند.

**تبصره ۲:** اجرای مقررات مربوط به این ماده در صدور و اجرای احکام مانع از اعمال مقررات توسط مامورین پلیس راه و پرداخت خسارات وارده بر اساس مقررات جاری کشور نخواهد بود.

**تبصره ۳:** در صورت بروز هر کدام از موارد مذکور در مواد ۴۷، ۴۸، ۴۹ به وسیله نقلیه زمانی اجازه حرکت داده خواهد شد که تمامی مفاد این دستورالعمل در مورد وسیله نقلیه و محموله و اسناد و مدارک مربوط رعایت و خسارات وارده به راه و ابنیه فنی نیز پرداخت شده باشد.

**ماده ۵۱:** این دستورالعمل در ۵۱ ماده و ۳۴ تبصره تدوین و کلیه دستورالعمل‌ها و مقررات مقایر مرتبط با موضوع حمل و نقل ترافیکی لغو می‌گردد.

